

подальшого розвитку глобалізації, наукового прогресу, що розгортається, становлення постіндустріальної світової цивілізації.

У підготовці студентів особливо слід враховувати те, що професійна діяльність тренера-викладача спрямована на вивчення і вдосконалення фізичних, психічних і функціональних можливостей юних спортсменів, на розробку і затвердження технологій спортивного тренування, а також на практичну реалізацію принципів спортивної підготовки засобами обраного та інших видів спорту.

Перед вищими навчальними закладами стоїть завдання на основі оволодіння професійно орієнтованими знаннями, уміннями та навичками сформуванню професійної компетентності майбутніх тренерів-викладачів зі спортивних ігор, конкурентоздатних, соціально активних і здатних творчо працювати в усіх ланках спортивного руху. Ефективність формування професійної компетентності майбутніх тренерів-викладачів зі спортивних ігор у вищих навчальних закладах закономірно детерміновано зовнішніми (соціально-політичними та соціально-економічними умовами розвитку суспільства) і внутрішніми чинниками, пов'язаними з особистісними характеристиками суб'єктів (потребами, мотивами, здібностями, індивідуальними психічними особливостями), включених в освітній простір вищих навчальних закладів.

Таким чином, основними параметрами, які характеризують якість вищої фізкультурної освіти є: кваліфікація професорсько-викладацького складу; якість і кількість основних компонентів матеріально-технічної бази навчального процесу, рівень їх модернізації та ефективність використання; обсяг та ефективність сучасних компетентісно орієнтованих педагогічних технологій у навчально-виховному процесі; рівень інформатизації системи підготовки; ступінь стандартизації та інноваційності навчальних програм; продуктивність наукової і науково-методичної роботи; якість освітньої діяльності кафедр, які є випусковими для майбутніх тренерів-викладачів зі спортивних ігор. Інтеграційні процеси у світовій економіці і тенденція до глобалізації свідчать про те, що майбутні тренера-викладачі зі спортивних ігор зможуть конкурувати на міжнародному ринку праці тільки за умови відповідності системи освіти в Україні вимогам світової спільноти.

Levkiv V.

FEATURES OF PROVIDING OF QUALITY OF HIGHER ATHLETIC EDUCATION OF FUTURE COACHES-TEACHERSON SPORTING GAMES IN HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS

The author highlights the transformations which take place in all spheres of society heave up the problem of providing of quality of higher athletic education on the new stage. The article educes the following tendencies: multilevel trade education; strengthening of psychological, pedagogical and humanitarian preparation; variety of specializations; improvement of the system of in-plant training of athletic shots. Innovative processes gradually spinup in modern educational space and assist appearance of new forms and methods of studies, expansion of educationally-informative base and increase of level of professional preparation of future coaches-teachers from sporting games in higher educational establishments.

УДК 37.015.3:796.011.3

Лянной Ю.О.

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Сущенко Л.П.

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ЯК СКЛADOVA РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ФІЗКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

У статті зазначено, що інноваційні процеси у реформуванні вищої фізкультурної освіти майбутніх фахівців з фізичної реабілітації пов'язані з процесом їх професійного самовизначення і професійної самореалізації в умовах досягнення вершин професіоналізму у реабілітаційній діяльності, спрямованій на зміцнення, збереження та відновлення здоров'я людини. Автори вказують, що у сучасний період розвитку суспільства характерною ознакою сфери професійної освіти і професійної кар'єри є постійна трансформація. Мобільність майбутніх фахівців визначається особистісними здібностями до її здійснення і виявляється в мотивованій і цілеспрямованій діяльності. У статті зазначено, що освіта повинна мати неперервний характер, пов'язаний з постійним підвищенням професійної кваліфікації фахівця. Інститут вищої фізкультурної освіти є каналом мобільності сучасного фахівця з фізичної реабілітації.

З позицій сьогодення професійна мобільність стає найважливішою характеристикою, яка необхідна особистості фахівця з фізичної реабілітації для успішної самореалізації у сучасному світі. Відсутність професійної мобільності призводить до неможливості гнучкої орієнтації в змінних професійних умовах. Професійна мобільність припускає володіння системою узагальнених професійних засобів, їх ефективне застосування для виконання завдань у суміжних галузях і порівняно легкий перехід від однієї діяльності до іншої.

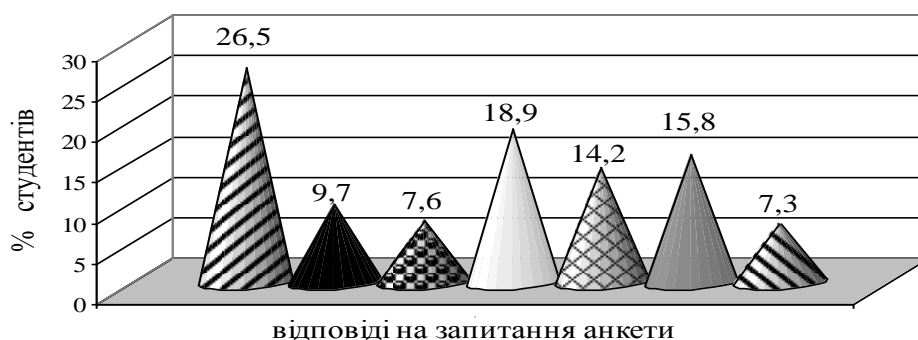
У широкому сенсі під мобільністю (від латин. *mobilis* – рухомий, пересувний) розуміють рухливість, готовність до швидкого пересування, дії, виконання завдань.

Аналіз літератури показав, що поняття «професійна мобільність» визначається як внутрішнє самовдосконалення особистості, засноване на стабільних цінностях і потребі у самовдосконаленні. Професійна мобільність визначається як сукупність динамічних змін індивіда або соціальної групи, пов'язаних з переміщенням фахівців у системі громадського розподілу праці, всфері реалізації здібностей людини.

Професійна мобільність, на думку А.І. Ковальової, виступає кар'єрним ліфтом, який рухається як з низу до верху, так і зверху до низу, та представляє різні варіації для самореалізації [1, с. 298]. Найбільш інтенсивному професійному переміщенню професійних груп і окремого індивіда сприяють різні чинники і канали професійної мобільності. Чинниками групової професійної мобільності є соціальні реформи, революції, війни, науково-технічний прогрес, розвиток інформаційних технологій, структурні і інституціональні зміни в економіці та у системі професійної освіти. Так, основним чинником групової професійної мобільності на початку 90-х років XX століття стали кардинальні політичні зміни і економічні перетворення у суспільстві. Розпад політичних і економічних структур, поява нових різновидів ділових організацій призвели до втрати попередніх професійних статусів і стали імпульсом для отримання індивідами нових професій. У суспільстві різко загострилася затребуваність фахівців фізкультурно-оздоровчого профілю, що сприяло зростанню престижу професій фахівців з фізичної реабілітації та фітнес-тренерів.

Нами проведено анкетування 68 студентів першого курсу Інституту фізичного виховання та спорту Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

Аналіз відповідей на запитання анкети «Що з нижче перерахованого було для Вас найбільш важливим при виборі галузі «Фізична культура та спорт?»» відповіди розподілилися таким чином: інтерес, схильність до фізкультурно-спортивної діяльності – 26,5%; можливість влаштуватися на високооплачувану роботу – 9,7%; наявність зв'язків і знайомств, що гарантують працевлаштування, – 7,6%; престижність роботи у галузі «Фізична культура та спорт» – 18,9%; рекомендації батьків, друзів, знайомих – 14,2%; можливість досягнути високих спортивних результатів – 15,8%; сімейні традиції – 7,3% (рис. 1).

- ☒ Інтерес, схильність до фізкультурно-спортивної діяльності
- ☐ Можливість влаштуватися на високооплачувану роботу
- ☒ Наявність зв'язків і знайомств, що гарантують працевлаштування
- ☐ Престижність роботи у галузі «Фізична культура та спорт»
- ☒ Рекомендації батьків, друзів, знайомих
- ☒ Можливість досягнути високих спортивних результатів
- ☒ Сімейні традиції

Рис. 1. Розподіл відповідей студентів про перевагу різноманітних аспектів при виборі галузі «Фізична культура та спорт»

Вважаємо, що професійну мобільність фахівців слід розглядати з погляду єдності особистісно-діяльнісного і системно-синергетичного підходів. Сучасне життя вимагає, по-перше, глибоких професійних навичок і в цьому сенсі оволодіння конкретними видами діяльності, по-друге, готовності до неодноразової зміни своєї діяльності у найкоротший термін і з мінімальною затратою зусиль.

Професійна мобільність є невід'ємною складовою професійної готовності фахівця з фізичної реабілітації, який визначає механізм адаптації особистості, забезпечує узгодженість окремих ланок його професійного розвитку і вдосконалення, уміння пристосуватися до нових умов праці. Професійно мобільна особистість адекватно діє згідно вимогам службових і суспільних обов'язків, здатна реалізувати ключові, базові і спеціальні компетентності, якими вона оволоділа у вищому навчальному закладі, працювати з високою продуктивністю і ефективністю, дієво реагувати на змінні професійні обставини і вирішувати нестандартні професійні завдання, приймати на себе відповідальність за результати своєї праці та займатися постійним особистісним самовдосконаленням.

1. Ковалева А. И. Профессиональная мобильность / А. И. Ковалева // Энциклопедия гуманитарных наук. – 2012. – № 2. – С. 298-300.

Liynnoy U., Sushchenko L.

FORMING OF PROFESSIONAL MOBILITY AS MAKING REFORMATIONS OF HIGHER PHYSICAL EDUCATION OF FUTURE SPECIALISTS ON PHYSICAL REHABILITATION

The article highlights the innovative processes in the reform of higher physical education of future specialists in physical rehabilitation associated with the process of professional self determination and professional self-actualization in terms of achieving the peaks of professionalism in rehabilitation activities aimed at strengthening, preservation and restoration of health. The authors point out that in modern times the hallmark of social development sphere of professional education and career is the constant transformation. The mobility of the future experts is determined by the personal skills and it turns into a reasoned and purposeful activity. The article carries out that education should be continuous in nature, associated with continuing professional development of a specialist. The institute of higher physical education is the channel of mobility of a modern specialist in physical rehabilitation.

УДК 378.147:004:797

Маковецька Н.В.

Запорізький національний університет

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧІВ ЯК УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті доводиться актуальність проблеми професійного розвитку викладачів вищих навчальних закладів, які здійснюють підготовку майбутніх фахівців галузі туризму. Зазначається, що однією з граней цього процесу є професійна компетентність педагога. Висвітлюються наукові підходи до тлумачення цього поняття, його складових. Згідно з одним із них, визначається коло спеціальних компетентностей, наявність яких зумовлює ефективне впровадження викладачем інтенсивних технологій у процес підготовки фахівців галузі туризму.

Однією з найбільш актуальних і складних проблем розвитку освіти є цілеспрямоване підвищення її внеску в забезпечення благополуччя підростаючих поколінь. Без сумніву, це стосується і проблеми підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі, ефективність якої безпосередньо залежить від рівня професійної компетентності викладачів.

Загальновідомим є той факт, що інтерес до проблем професійної підготовки педагога, його особистісних якостей, формування вершин професіоналізму існував з моменту виникнення педагогічної науки й знайшов відображення як у класичній зарубіжній педагогіці, так і в спадщині українських прогресивних мислителів і педагогів минулого.

Грані соціальних виявів професійно-педагогічних якостей зазвичай описуються за допомогою певних категорій, чільне місце серед яких посідає “компетентність”.

З'ясуємо деякі наукові підходи до тлумачення цього поняття.

Так, В. О. Сластьонін [1, с. 34–35] визначає професійну компетентність як інтегральну характеристику ділових і особистісних якостей спеціаліста, яка відображає не тільки рівень